

цілому не відбулося, швидше навпаки. Деякі спрощення (як, наприклад, запровадження Єдиного соціального внеску внаслідок кодифікації податкового законодавства) та структурування політики (як-от у бюджетному плануванні) є самі по собі позитивними кроками, так само, як, скажімо, довгоочікуване розкриття інформації про власників банків на сайті НБУ. Але вони майже не мають системного ефекту, і саме тому за цими напрямками не спостерігаються істотні успіхи. Однак, навіть там, де «покращення» мало місце, його часто зводить нанівець або робить нестійким «провал» відповідних системних реформ.

Автор виділяє наступні ризики з боку тінізації економіки для результативності реформ:

1. Збереження високого рівня тінізації фінансових потоків загрожує досягненню цілей стабілізації державного бюджету та знижує потенціал реформування фінансової системи.

2. Недостатня надійність вітчизняного фондового ринку та страхових інститутів, спричинені їх інтегрованістю у тіньові схеми, є ризиком для запровадження II рівня пенсійної системи та переходу на страхову модель охорони здоров'я.

3. Спотворення механізмів конкуренції внаслідок значних масштабів тінізації діяльності економічних суб'єктів та недостатня надійність вітчизняного фондового ринку через високий рівень тінізації фінансових потоків негативно позначаються на результативності реформ, спрямованих на покращення бізнес-клімату та залучення інвестицій.

4. Неформальна зайнятість та тінізація заробітних плат негативно позначаються на розмірах страхових внесків до Пенсійного фонду, фондів соціального страхування та обсягах надходжень до бюджету, що негативно впливає на стабільність системи державних фінансів та солідарної пенсійної системи, стримують нагромадження коштів накопичувальної складової пенсійної системи та розвиток її інвестиційного потенціалу.

5. Маніпуляції з розміром офіційних доходів дозволяють нелегально працюючим та працюючим, що отримують частку заробітної плати «у конвертах», необґрунтовано отримувати від держави соціальну підтримку, що може негативно позначитися на результативності вирішення завдань реформи системи соціальної підтримки.

6. Тінізація земельних відносин перешкоджає формуванню ефективних механізмів управління ринком землі у контексті земельної реформи, реалізація земельної реформи без належного забезпечення

інвентаризації, обліку, оцінки та контролю використання земель сприятиме подальшій тінізації ринку землі та створюватиме умови для легалізації правопорушень, що, відповідно, загрожує національній безпеці.

Зважаючи на зазначені ризики, стратегічними пріоритетами детінізації економіки у контексті реалізації економічних реформ слід вважати: детінізацію фінансових потоків, легалізацію ринку праці, детінізацію земельних відносин та підвищення рівня економічної безпеки загалом. Запропоновані засоби і механізми протидії тіньовій економіці направлені на зменшення витратності та зростання ефективності легальної економіки, а також створення паритетних умов для функціонування різноманітних форм бізнесу, що, своєю чергою, має підвищити конкурентоспроможність легальної економіки і зробить не вигідним приховування її результатів.

Література

1. Мокій А.І. Підвищення ефективності інституційного середовища як чинник детінізації економіки: Аналітична записка/ А.І.Мокій, М.І.Флейчук [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/716/>.

Оксана АПОСТОЛЮК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ДО ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Сучасні виклики, що постають перед регіонами України, зумовлюють необхідність пошуку інноваційних підходів у виробленні і реалізації стратегій регіонального розвитку, застосування на практиці інноваційних механізмів та інструментів. Пошук і застосування інноваційного підходу в управлінні – вимога часу, невід'ємна складова модернізаційних підходів. Він дає можливість використання каталізаторів регіонального розвитку, пошук і задіяння прихованого потенціалу регіону. Експерти ООН визначають інновацію у сфері державного управління, як «розробку державними органами нових напрямів діяльності і нових стандартних робочих процедур для вирішення проблем, що виникли в процесі реалізації державної політики» [4,с.16]. Лендъел М. виділяє 4 види інновацій у державному управлінні:

- установчі інновації, що передбачають оновлення існуючих чи створення нових установ;
- організаційні інновації, зорієнтовані на впровадження нових процедур та методів управління; інновації у формі вдосконалення якості державних послуг;
- концептуальні інновації, що передбачають упровадження нових форм управління. [3].

Відповідно до цього сформувався термін «інноваційне державне управління», яке стосується власне сфери державного управління, а саме нових підходів та інструментів, які застосовують органи державної влади для вирішення покладених на них завдань. У цьому випадку державне управління використовує нові засоби управління та зарубіжний досвід у цій сфері [3, с.18].

Загальна тенденція у розвитку стратегічного управління полягає в переході від управлінської функції планування до управлінської функції організації, що дає можливість вирішувати стратегічні завдання. У сучасних умовах регіональне стратегічне управління проводиться в рамках нового управлінського підходу у якому держава і регіони розглядаються не як субпідрядні системи влади, а системи з розподіленими центрами управління, що орієнтуються на власні інтереси і цілі.

Стратегічне управління реалізується перш за все через стратегію регіонального розвитку. В складанні стратегічних планів регіону з'являються інноваційні елементи, зокрема таке поняття, як маркетинг стратегічного планування. Основна мета маркетингового стратегічного планування – побудувати діяльність території таким чином, щоб органічно і ефективно поєднувати виробництво, задоволення потреб споживання, прибуток та розвиток регіону. Маркетинг території регіону дає змогу: змінити спрямування розвитку території з пасивного реагування щодо впливу ринкових факторів на активні дії, координувати основні форми діяльності територій, надавати їм можливості зосередити увагу на найперспективніших напрямках розвитку, визначити основні пріоритети [6].

Серед ефективних інструментів стратегічного управління регіону в останні роки виділяються кластери, які слід розглядати, як основу мережевої організації території. Поняття кластер в науковій обіг було введено американським вченим Майклом Портером в його праці «Конкурентні переваги країн» [2]. Цілий ряд економістів зазначають, що

те, що Портер називає кластерами відноситься до понять «нові промислові зони», «промислові округи», «регіональні виробничі комплекси». При створенні кластерів поєднуються інтереси представників влади, бізнесу, науки, громади. Кластери – специфічні об'єднання, діяльність яких може надати нові можливості для розвитку регіону. Кластери є однією з поширених у світі моделей успішного розвитку економіки на рівні регіонів.

В контексті обласної стратегії можна визначити, що кластер – це об'єднання підприємств та інших суб'єктів господарювання, які розташовані в одному регіоні, технологічно пов'язані один з одним чи є взаємозалежними на певному ринку та мають на меті спільне виробництво і реалізацію інноваційної продукції [5, с.20]. Виникнення, розвиток та проблеми функціонування кластерів на регіональному рівні є одним із провідних питань сучасної наукової думки. Як стверджує І.В.Іваненко кластери являють собою сукупність 7К: концентрацію, кооперацію, конкуренцію, комунікацію, координацію, конкурентоспроможність, компетенцію [1]. Всі ці чинники в своїй єдності підвищують конкурентоздатність регіону, створюючи нові умови для ведення бізнесу.

Успішним і відомим кластером Тернопільської області є корпорація «Науковий парк» Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля. Він створений по ініціативі Тернопільської ОДА, Тернопільського державного технічного університету ім. Пулюя та заводу газового обладнання. Також даний кластер започаткував інтеграційну міжнародну структуру, яка об'єднує: освіту, науку, виробництво, інститути владних структур, фінансові структури.

Тернопільській ОДА слід стимулювати розвиток кластерів. З цією метою сформувати експертну групу по розробці регіональної цільової програми кластерізації Тернопільського регіону на певний період. Зважаючи на те, що Тернопільська область є аграрною, доцільно формувати кластери аграрно-промислового комплексу з вирощування овочів та кластери сфери послуг зеленого туризму.

Вивчення світової практики щодо впровадження інноваційного інструментарію в стратегічне управління розвитком регіону, дає можливість пропонувати використання цього досвіду в діяльності органів державної влади Тернопільської області, який не отримав тут значного поширення. Це такі інноваційні інструменти, як аутсорсинг, бенчмаркінг, реінжиніринг та інші.

Такий інноваційний інструмент, як аутсорсинг передбачає створення

зовнішніх щодо органів державної влади спеціалізованих агенцій, здатних ефективно надавати послуги у сфері публічного управління, які раніше здійснювали відповідні служби органів державної влади. Аутсорсинг передбачає передачу органами державної влади допоміжних функцій та дій приватним структурам із метою підвищення ефективності виконання цих функцій, економії фінансових ресурсів, використання коштів приватних компаній.

Бенчмаркінг передбачає адаптування до власних умов найкращого досвіду управління. Ідея еталонного порівняння лежить в його основі. Цей інноваційний інструментарій націлений на пошук, оцінку та навчання у тих, хто досягає найкращих результатів у цій сфері. Він має ряд своїх переваг. Це: зниження ризику запобігання помилкам, часовим і фінансовим витратам, які пов'язані з набуттям досвіду. Він дає можливість зрозуміти і вивчити досвід органів державної влади інших областей, зарубіжний досвід в реалізації стратегії регіонального розвитку і кращі його результати застосувати в своїй діяльності. Цей метод дуже добре використовувати при розробці стратегії регіонального розвитку. Показники досягнення стратегічних цілей, основні напрями стратегії можна встановлювати на основі вивчення досвіду зарубіжних країн, інших регіонів.

Реінжиніринг визначається, як перегляд фундаментальних основ. Його метою є різкі, швидкі, кардинальні зміни за короткий проміжок часу замість покрокових перетворень та «безперервного удосконалення». Проте, його використання в державному управлінні обмежене, бо йому притаманні радикальні зміни.

Отже, інновації в регіональному управлінні не тільки змушують органи державної влади шукати нові форми і інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку, але й наповнюють новою сутністю сам інноваційний розвиток, надаючи йому стратегічну спрямованість. Інноваційні перетворення розширюють багатоваріантність підходів до механізму стратегічного управління.

Література

1. Іваненко Г.В. Розробка кластерової моделі розвитку регіону. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" Режим доступу <http://www.economy.nayka.com.ua/>
2. Портер М. Конкуренция: [монографія] / Портер М. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 608 с.

3. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / Лендьял М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. За ред. Санжаровського І., Полянського Ю. – К.: К.І.С., 2007. – 80 с.

4. Регіональна політика : правове регулювання. Світовий та український досвід / Василь Куйбіда, Анатолій Ткачук, Тетяна Забуковець Ковачич; за заг. ред. Р. Ткачука. – К. : Леста, 2010. – 224 с.

5. Свірін М. Паблік рилейшнз у місцевих органах державної влади: концептуальний аспект / М. Свірін // Вісн. УАДУ. – 1998. – № 3. – С. 243–251.

6. Сидорчук Л. А. Система та рівні місцевого самоврядування: порівняльний аспект / Л. А. Сидорчук // Європейські перспективи. – 2010. – № 4. – С. 22–29. 228.

Оксана АРЗАМАСОВА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасний регіональний розвиток в Україні характеризується формуванням ринкових економічних відносин нового типу. Ключовими факторами розвитку розглядаються інвестиції у дослідження і розробки, освіту, підготовку кадрів та структури менеджменту. У цій моделі підкреслюється також зростання ролі держави у розвитку і підтримці бази нової економіки, її потенціалу. Очевидно, що це не можливо без реформування державної регіональної політики, в основі якої лежать процеси децентралізації. На сьогодні децентралізація є не тільки об'єктивною необхідністю, а й офіційним напрямом реформування державного управління, який визначено програмою діяльності уряду України. Перенесення багатьох акцентів державної політики з централізованого управління на регіональний рівень, що супроводжується передаванням владних повноважень місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, відкриває найбільш широкі можливості для забезпечення збалансованого та ефективного розвитку регіонів України [1, с. 93]. Здійснення реформ із децентралізації державної влади неможливе без формування єдиного інформаційного простору регіональної взаємодії, подолання інформаційних бар'єрів та протиріч у співпраці регіонів. Відповідно до